

INHOUD

PROLOOG

- Redactie — Een medisch object* 10
*Veranderingen in menswetenschap,
cultuur en politiek*

NIEUWE INSTRUMENTEN

- Robert Nye — Kennis over macht* 22
*Medicalisering, de staat en de rechten
van het individu*
- Jan Goldstein — Het verhaal van Nanette Leroux* 42
*Een microgeschiedenis van de geneeskunde
in de negentiende eeuw*
- Arnold Labrie — Romantische politiek* 58
*Moderniteit en het ideaal van de zuivere
gemeenschap*
- Carl Havelange — De uitvinding van de wanorde* 74
*Het negentiende-eeuwse verbond
tussen collectiviteit en gezondheid*
- Claude Blanckaert — De natuur van de samenleving* 86
Over de fysiologie van het sociale lichaam

HET GEMAK VAN METAFOREN

- Kaat Wils* — *De getemde maatschappij* 108
De socioloog als fysioloog, arts en chirurg
- Ido de Haan* — *Het elan van het instinct* 124
Organische metaforen en de politiek
- Remieg Aerts* — *Genezen of ontleden?* 144
Biologische en medische argumenten
in het economisch vertoog
- Jo Tollebeek* — *De stethoscoop van de historicus* 158
Geschiedenis, cultuurkritiek en pathologie
- Mary Kemperink* — *'Morbide distinctie van fijner ras'* 180
De verbeelding van de hogere stand
in het verhalend proza

HET PREVENTIEVE OPTREDEN

- Rita Schepers* — *Een wereld van belangen* 200
Artsen en de ontwikkeling van de openbare
gezondheidszorg
- Liesbet Nys* — *Nationale plagen* 220
Hygiënisten over het maatschappelijk
lichaam
- Jo Deferme* — *Debatteren over pijnstillers* 242
De arbeidswetgeving in het parlement
- Marc Depaepe* — *De markt van het kind* 260
Over de medicalisering van opvoeding
en onderwijs
- Klaas van Berkel* — *Een vanzelfsprekend bondgenootschap?* 280
De zieke stad en de opkomst
van de natuurbescherming

FATALE DIAGNOSES

<i>Geertje Mak</i> — <i>Het vrouwelijke zelf</i> Identiteit, seksualiteit en casuïstiek	298
<i>Jessica Slijkhuis</i> — <i>'Het virus der immoraliteit'</i> <i>Insania moralis</i> en de psychiatrie omstreeks 1900	320
<i>Karel Velle</i> — <i>De misdaad als kwaal</i> Het succes van de criminele antropologie	332
<i>Henk de Smaele</i> — <i>Medische pathologie en juridische logica</i> Het politieke debat over de hervorming van het strafrecht	356
<i>David van Reybrouck</i> — <i>Grote kinderen, zieke volwassenen</i> De ontmoeting met de niet-westerse ander in een koloniale context	370

EPILOOG

<i>Piet de Rooy</i> — <i>Het steigerwerk van Spencer</i> Over de kracht van biomedische metaforen	388
Register van persoonsnamen	402
Over de illustraties	410
Over de auteurs	412
Verantwoording	416